

306.

Врз основа на член 32 став (3) од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 14/24, 224/24, 3/25 и 144/25), а во врска со член 3 од Мултилатералната спогодба меѓу Европската заедница и нејзините земји членки, Република Албанија, Босна и Херцеговина, Република Бугарија, Република Хрватска, Република Македонија, Република Исланд, Република Црна Гора, Кралството Норвешка, Романија, Република Србија и Мисијата на Обединетите нации за привремена администрација на Косово за основање на Европска заедничка воздухопловна област ратификувана со Законот за ратификација на Мултилатералната спогодба („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/07 и 98/09 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 259/19), директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ПРАВИЛАТА НА ЛЕТАЊЕТО НА ВОЗДУХОПЛОВИТЕ

Предмет

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат правилата на летањето на воздухопловите.

Примена

Член 2

(1) Овој правилник се применува на летањето на цивилните воздухоплови кои вршат општ воздушен сообраќај (GAT) во воздушниот простор на Република Северна Македонија.

(2) Одредбите на овој правилник на соодветен начин се применуваат на македонските и странските државни воздухоплови кога изведуваат летачки операции согласно правилата за општиот воздушен сообраќај (GAT) во воздушниот простор на Република Северна Македонија.

(3) Одредбите на овој правилник се применуваат и на давателите на ATM/ANS услуги кога даваат услуги во воздушниот простор на Република Северна Македонија, операторот на аеродром, како и на персоналот на земја кој врши работи поврзани со летачките операции.

Дефиниции

Член 3

(1) При спроведувањето на одредбите на овој правилник одделни изрази го имаат следното значење:

1) „EASA“ е Агенција на Европската Унија за безбедност во воздухопловството,

2) „Национална воздухопловна власт“, „надлежен орган“, „надлежен орган на земјите членки“ се толкуваат, ако е применливо, како Агенција за цивилно воздухопловство (во понатамошниот текст: Агенција) која ги извршува надлежностите како независно регулаторно тело и

3) "SERA" се Стандардизирани европски правила на летање.

(2) Другите изрази употребени во овој правилник го имаат значењето утврдено во Регулативата за спроведување (ЕУ) бр. 923/2012 на Комисијата од 26 септември 2012 година, за утврдување на заедничките правила за летање и оперативните одредби во врска со услугите и постапките на воздухопловната навигација и за изменување на Регулативата за спроведување (ЕУ) бр. 1035/2011 и Регулативите (ЕЗ) бр. 1265/2007, (ЕЗ) бр. 1794/2006, (ЕЗ) бр. 730/2006, (ЕЗ) бр. 1033/2006 и (ЕУ)

бр. 255/2010, изменета и дополнета со Регулативите (ЕУ) бр. 2015/340, (ЕУ) бр. 2016/1185, (ЕУ) бр. 2020/469 (изменета со (ЕУ) бр. 2020/1177), (ЕУ) бр. 2021/666, (ЕУ) бр. 2023/1772, (ЕУ) бр. 2024/404 и (ЕУ) бр. 2024/1111 (во понатамошниот текст: ЕУ Регулатива 923/2012), која се прифаќа и директно се применува, и која е објавена на интернет страницата на Агенцијата.

(3) Поимите "Заедница (Community)", "Право на заедницата (Community Right)", "Договор за воспоставување на Европската заедница (Treaty establishing the European Community)", "Службен весник на Европската унија (Official Journal of the European Union)" и "земја-членка (Member State)" употребени во ЕУ Регулативата 923/2012 се читаат согласно точките 2 и 3 од Анексот II на Мултилатералната спогодба меѓу Европската заедница и нејзините земји членки, Република Албанија, Босна и Херцеговина, Република Бугарија, Република Хрватска, Република Македонија, Република Исланд, Република Црна Гора, Кралството Норвешка, Романија, Република Србија и Мисијата на Обединетите нации за привремена администрација на Косово за основање на Европската заедничка воздухопловна област ратификувана со Законот за ратификација на Мултилатералната спогодба ("Службен весник на Република Македонија" бр. 27/07, 98/09 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 259/19).

Правила на летањето

Член 4

Правилата на летањето на воздухопловите се утврдени во ЕУ Регулативата 923/2012.

Прифатливи начини на усогласување и упатства на EASA

Член 5

При примената на ЕУ Регулативата 923/2012 од членовите 3 и 4 на овој правилник како препорачана практика се користат Одлуките 2015/014/R и 2013/013/R на извршниот директор на EASA кои ги содржат Прифатливите начини на усогласување (AMC/GM Rules of the Air) и Упатствата за примена (GM Remote Tower Operations), вклучувајќи ги и нивните измени кои се однесуваат на таа регулатива, а кои се објавени на интернет страницата на EASA и кои се прифаќаат и директно се применуваат.

Исфрлање и распрскување (SERA.3115)

Член 6

Исфрлање и распрскување на средства и/или течност од воздухоплов се врши согласно Правилникот за летачки операции.

Влечење на воздухоплов (SERA.3120)

Член 7

(1) Воздухоплов може да влече друг воздухоплов (авиозапрега) или друг предмет ако е сертифициран за влечење, доколку се исполнети условите пропишани со овој правилник, условите за групно летање пропишани со ЕУ Регулативата 923/2012 и Правилникот за летачки операции со едрилицы и пилоти на едрилицы.

(2) Пилотот на воздухопловот кој го извршува влечењето треба да ги изврши сите потребни подготовки пред полетувањето и да ги утврди постапките и сигналите за сите фази на летот, од полетување до откачување на едрилицата, односно предметот, како и посебните постапки во случај на опасност.

Скокови со падобран (SERA.3125)**Член 8**

Скоковите со падобран се вршат согласно член 38 од Законот за воздухопловство и подзаконскиот пропис со кој се регулира скокањето со падобран од воздухоплов.

Акробатски летови (SERA.3130)**Член 9**

(1) Акробатски летови може да се вршат само во визуелни метеоролошки услови (VMC).

(2) Акробатски летови над населени места, односно над група на луѓе и аеродроми на кои се врши општ воздушен сообраќај (GAT) се забранети.

(3) По исклучок на одредбите од став (2) на овој член, акробатски летови над населени места, односно над група на луѓе може да се вршат врз основа на одобрение од Агенцијата.

(4) По исклучок на одредбите од став (2) на овој член, акробатски летови над аеродроми на кои се врши општ воздушен сообраќај (GAT) и во контролиран воздушен простор може да се вршат по претходна согласност на надлежната контрола на летање.

(5) Пилот на воздухоплов може да врши акробатско летање на воздухопловна манифестација или натпревар согласно Правилникот за условите и начинот на организирање на воздухопловни манифестации, односно Правилникот за начинот и посебните услови за организирање натпревари.

Групни летови (SERA.3135)**Член 10**

(1) Пред започнување на групен лет потребно е:

- групниот лет да се врши само во визуелни метеоролошки услови (VMC),

- пилотите да ги усогласат постапките и работите кои се потребни за безбедно изведуваче на групниот лет,

- водачите на воздухопловите да определат водач на групата,

- групата да постапува како еден воздухоплов кога се во прашање навигација и известување за позиција,

- водачот на групата и водачите на другите воздухоплови кои учествуваат во групниот лет да го одржуваат пропишаното безбедно меѓусебно растојание внатре во групата, вклучувајќи и раздвојување во текот на маневрите за заземање на растојание во формацијата, како и при придружување и раздвојување на воздухопловите.

(2) Во случај на групен лет, надлежната контрола на летање ќе ги смета воздухопловите кои учествуваат во групниот лет како еден воздухоплов. Радиотелефонската комуникација со надлежната контрола на летање ја врши водачот на групата, а останатите воздухоплови треба да бидат на постојан прием на истата фреквенција. Водачот на групата го поставува SSR транспондерот кој го користи групата на соодветниот доделен или пропишан код.

(3) При групно летање во контролиран воздушен простор, пилотите на воздухопловите во групата треба да одржуваат хоризонтално растојание кое не надминува 0.5 NM и вертикално растојание кое не надминува 100 стапки од воздухопловот кој е водач на групата. Доколку се планира летање на поголеми растојанија потребно е од надлежната контрола на летање да се побара одобрување за раздвојување на групата и примена на поединечно раздвојување.

Слободни балони без екипаж (SERA.3140/Appendix 2)**Член 11**

Операциите на слободните балони без екипаж ги одобрува Агенцијата, во координација со надлежната контрола на летање.

Содржина на план за лет (SERA.4005)

Член 12

(1) Плановите за летање ги содржат информациите утврдени во точката SERA.4005 од ЕУ Регулативата 923/2012.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, скратен план за лет (abbreviated flight plan) може да се поднесе користејќи радиокомуникација заради добивање на одобрение од надлежната контрола на летање со цел:

- пократок премин преку контролираниот воздушен простор,

- полетување од контролиран аеродром, летање во контролирана зона и/или продолжување на летот во неконтролиран воздушен простор и

- слетување на контролиран аеродром.

(3) Скратениот план за лет од став (2) на овој член ги содржи најмалку следните податоци:

- повикувачки знак на воздухопловот,

- тип на воздухопловот,

- точка на влез во контролиран воздушен простор (ако е применливо),

- точка на излез во неконтролиран воздушен простор (ако е применливо),

- ниво (ако е применливо) и

- намена на планираниот лет.

Затворање на план за лет (SERA.4020)

Член 13

(1) Водачот на воздухоплов треба што е можно порано, а најдоцна 30 минути по слетувањето, да поднесе извештај за доаѓање (слетување) до надлежната контрола на летање.

(2) Извештајот од став (1) на овој член покрај на начините утврдени во точката SERA.4020 (а) од ЕУ Регулативата 923/2012 може да се поднесе по телефон или интернет.

(3) Давателот на ATM/ANS услуги треба да воспостави и објави процедура за затварање на план за лет во Зборникот на воздухопловни информации (AIP).

VMC видливост и оддалеченост од минимумот на облаци (SERA.5001)**Член 14**

(1) Летање во услови на видливост не помала од 1500 m, се дозволува за летови кои се одвиваат:

- при брзина од 140 Kts IAS или помала, при која е можно навремено воочување на друг сообраќај или препрека со цел избегнување на судир, или

- во околности во кои веројатноста за одвивање на друг сообраќај е многу мала, како во области со мал обем на сообраќај и при специјализирани услуги со воздухоплов на мали висини.

(2) Летање во услови на видливост помала од 1500 m, но не помала од 800 m, се дозволува за хеликоптери во случај кога вршат маневри со брзина при која е можно навремено воочување на друг сообраќај или препрека со цел избегнување на судир.

(3) Летови на хеликоптери со видливост помала од 800 m се дозволени само во специјални случаи, како што се медицински летови, летови за потрага и спасување или гаснење на пожари.

**Летови по визуелни правила за летање (VFR)
(SERA.5005)****Член 15**

Летови по визуелни правила за летање (VFR) летови може да се вршат ноќе согласно правилата утврдени во точката SERA.5005 (с) од ЕУ Регулативата 923/2012.

**Класификацијата на воздушниот простор
(SERA.6001)****Член 16**

Класификацијата на воздушниот простор на Република Северна Македонија ја врши Цивилно-воениот комитет согласно ЕУ Регулативата 923/2012 и истата се објавува во Зборникот на воздухопловни информации (AIP).

**Правила за комуникации и SSR транспондер
(SERA.6005)****Член 17**

(1) Класите С и D на воздушниот простор се утврдуваат како области на задолжително користење на радио опрема (Radio Mandatory Zone - RMZ) во кои екипажот на воздухопловот треба да одржува постојана гласовна комуникација земја-воздух на соодветен комуникациски канал и по потреба, да воспостави двонасочна комуникација со надлежната контрола на летање.

(2) Класите С и D на воздушниот простор се утврдуваат како области на задолжително користење на транспондер (Transponder Mandatory Zones - TMZ) според следните правила: воздухопловите треба да бидат опремени со SSR транспондер за вршење на VFR летови во контролиран воздушен простор класа С, како и за другите летови кои се вршат над 5000 ft MSL или над 3500 ft над земја, во зависност од тоа која висина е поголема. Транспондерот треба да биде способен да работи на режим (mode) А и С или на режим (mode) S.

(3) По исклучок на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, надлежната контрола на летање може во поединечни случаи да одобри вршење на летови без радиостаница и транспондер во контролирана зона, вршење на аеродромски сообраќај на контролиран аеродром и акробатски летови во контролиран воздушен сообраќај, доколку со тоа не се загрозува безбедноста на воздушниот сообраќај.

(4) Сите области на задолжително користење на радио опрема и области на задолжително користење на транспондер ќе бидат воспоставени од страна на Цивилно-воениот комитет.

Јавувањето на позицијата (SERA.8025)**Член 18**

Во недостаток на утврдени точки за јавување, јавувањето на позицијата се прави по барање на надлежната ATS единица.

Завршни одредби**Член 19**

Со денот на отпочнувањето на примената на овој правилник престанува да важи Правилникот за правилата и постапките на летањето на воздухопловите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 94/19, 203/19 и 301/21).

Член 20

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 септември 2026 година.

Бр. 10-121/1
28 јануари 2026 година
Скопје

Директор на Агенцијата
за цивилно воздухопловство,
Драги Стојаноски, с.р.

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА
ЕНЕРГЕТИКА, ВОДНИ УСЛУГИ И УСЛУГИ
ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КОМУНАЛЕН ОТПАД
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА****307.**

Врз основа на член 54 став (1) точка 1) потточка 1.20 од Законот за енергетика* („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/25 и 135/25), член 8 став (2) од Правилникот за формирање на највисоки малопродажни цени на одделни нафтени деривати и горива за транспорт („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 108/20, 133/20, 49/22, 54/22, 64/22, 125/22 и 218/25) и Одлуката за определување на ескалираната густина ρ_e и деескалираната густина ρ_d на секој нафтен дериват и гориво за транспорт, висината на надоместокот Р за премија, транспортните трошоци Т до склад во Република Северна Македонија и висината на надоместокот D за трошоци за работење преку склад и трговска маржа со вклучени транспортни трошоци од склад до бензински станици и крајни потрошувачи („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 237/25), Регулаторна комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 2.2.2026 година, донесе

**О Д Л У К А
ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НАЈВИСОКИ МАЛОПРОДАЖНИ ЦЕНИ НА НАФТЕНИТЕ ДЕРИВАТИ И ГОРИВА ЗА ТРАНСПОРТ****Член 1**

(1) Највисоките малопродажни цени на нафтените деривати и горива за транспорт, изнесуваат:

- Моторен бензин -	-	72,00 (денари/литар)
ЕУРОСУПЕР БС - 95	-	
- Моторен бензин -	-	74,00 (денари/литар)
ЕУРОСУПЕР БС - 98	-	
- Дизел гориво -	-	68,00 (денари/литар)
ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	-	
- Масло за горење -	-	67,00 (денари/литар)
Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	-	
- Мазут М-1 НС	-	33,885 (денари/килограм)

(2) Трговците на големо и трговците на мало со нафтни деривати и горива за транспорт можат да ги формираат цените на одделни нафтени деривати и горива за транспорт и пониско од највисоките цени утврдени во став (1) од овој член.

(3) Највисоките малопродажни цени формирани согласно со став (1) на овој член, освен цената за Мазутот М-1 НС, важат франко пумпна станица, а цената на Мазутот М-1 НС важи франко склад на трговец на големо со нафтени деривати и горива за транспорт во земјата.